Liikenne- ja viestintävaliokunta
Eduskunta

HE 61/2018 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi Liikenne- ja viestintäviraston perustamisesta, Liikennevirastosta annetun lain muuttamisesta ja eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Virastouudistuksen tavoitteet ovat kannatettavia ja jos tavoitteet saavutetaan esitetyllä tavalla, voidaan virastouudistusta kokonaisuutena pitää kannatettavana.

Kun edellinen virastouudistus Liikenneviraston ja Liikenteen turvallisuusviraston käynnistämiseksi tehtiin, kesti epätietoisuuden tila kohtuuttoman pitkään. Työnjako virastojen kesken oli epäselvä ja erityisesti virastojen sisäinen organisoituminen kesti varsin pitkään. Tämä näkemys perustuu käytännön ongelmiin virastojen kanssa asioimisessa. Virastojen viestintä, tietojen saaminen virastoista ja niiden keskinäisestä työnjaosta oli hankalaa.

Virastojen ja ministeriön ohjaus Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten suuntaan jäi, erityisesti alkuvaiheessa, varsin heikoksi virastoissa asioivan tahon näkökulmasta katsottuna. Tämä konkretisoitui muun muassa siinä, että vastuuhenkilöiden tai vastuuosastojen /-yksiköiden löytämisessä meni uudistusvaiheessa kohtuuttoman pitkään. Virastojen toiminta keskittyi varsin voimakkaasti sisäisiin prosesseihin siten, että virastojen ulkopuolelta oli vaikeata löytää oikeaa ja oikea-aikaista tietoa ja asiantuntemusta. Virastojen sisäisestä tilasta meillä ei ole näkemystä sen paremmin muutosvaiheen kuin nykytilankaan osalta.

Jos tällä kertaa keskitytään erityisesti virastojen asiakkaiden tarpeisiin, on uudistuksella arvonsa. Vaarana on kuitenkin tiedon ja ammattitaidon katoaminen virastojen sisälle siten, että sitä ei saada hyödynnettyä. Suurissa kokonaisuuksissa vaarana on tiedon ja osaamisen pirstaloituminen siten, että yksittäinen taho osaa ja tuntee yksittäisen alueen syvällisesti, mutta vain kapeasti. Kun rajapinnat eri toimintojen välillä kasvavat, vähenee osaamisen ja ammattitaidon laaja hyödyntäminen. Kokonaisuuksien hallinta katoaa ja keskitytään yksittäisiin, joskus jopa toisarvoisiin, seikkoihin. Vaarana on, että siiloutumisen ehkäisemisen sijaan siiloutuminen on entistä voimakkaampaa. Tätä kaikkea on syytä välttää tässä yhteydessä. Matriisimallin organisaatiorakenne ei viraston asiakkaan näkökulmasta ole osoittautunut ainakaan nykyisellään erityisen onnistuneeksi.

Väyläviraston osalta oleellista on vastuun kantaminen väyliemme tehokkaasta ja taloudellisesta käytöstä siten, että liikenne ja liikkuminen eivät aiheuta kohtuuttomia kustannuksia kansalaisille ja talouselämällemme. Jos virastouudistuksella pystytään parantamaan hankinnan osaamista ja tehokkuutta, niin hanketta voi kannattaa varauksetta.

Virastojen työntekijöiden sijoittuminen jopa yksittäisiin toimipisteisiin ei näkemyksemme mukaan ole tehokasta ja toimivaa. Toimipisteitä tarvitaan jatkossakin eri puolilla maatamme, mutta jokaisen toimipisteen tulee olla riittävän iso toimiakseen tarkoituksenmukaisesti.

Oleellista on virastojen kyky taloudellisesti ja tehokkaasti palvella liikennettä ja liikkujia, ei niinkään se, miten eri tehtävät on jaettu yhden tai useamman viraston toimialaan.

Samassa yhteydessä herää myös kysymys maakuntauudistuksen yhteydestä nyt käsiteltävänä olevaan esitykseen. Onko todennäköistä, että mahdollinen maakuntauudistus vaikuttaa myös tähän kokonaisuuteen siten, että organisoituminen tehdään osittain kahteen kertaan?

Suomen Taksiliitto ry